

ԾՐԱԳԻՐ

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ

(Քաղաքի յեզ զյուղի)

(Հաստատված Լ. Ժ. Կ. կոլեգիայի կողմից)

IX Պ Ր Ա Կ

ՅԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ ՈՒՍՄԱՆԿ Հ Ր Ա Տ Բ Ա Ժ Ի Ն

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1933

DEC 2017

0 Զոր

Պատասխանատու խմբագիր՝ Մ. ՍԱՆԹՐՈՅԱՆ
Ծրագիրը մշակել են ընկ. բեկ. Կ. Զաֆարյան յեվ Մ. Մազմաձյան
Լեզվ. խմբագիր՝ Ա. ԱՌԱՍԱՆՅԱՆ
Թրքագրիչ՝ Վ. Ցեթոյան

Պատկերասիր տպարան
պատմիր № 2 00.
Երաստ. № 2754-(բ)
Գլավ. 8317.
տ ր ա ժ
1000

11-2106

Հանձնված է արտադրության 9 հեկտ. 1933
Թատրագրված է ապագրելու 19 հեկտ. 1933

Программа для средних школ
IX часть, Музыка
Гиз ССР Армении, 1933, Эривань

Յ Ե Ր Ա Ժ Ե Տ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ԲԱՅԱՏՐԱԿԱՆ

Պոլիտեխնիկ դպրոցում յերաշխտական դաստիարակությունը կազմում է կոմունիստական դաստիարակության ընդհանուր սխտեմի մի ողակը:

Յերաշխտությունը, ինչպես դպրոցական այլ դիսցիպլինները, պետք է կատարի այն խնդիրը, վոր Կենտկոմը 1931 թ. սեպտ. 5-ի և 1932 թ. ոգոստ. 25-ի իր վորոշումներով առաջադրել է դպրոցներին:

Յերաշխտական կուլտուրայի յուրացումը պետք է աւելի ունենա թե յերեխաների կատարողական վորակի բարձրացման և թե անցյալի ու ներկայի յերաշխտական կուլտուրայի լավագույն նմուշների ծանոթության միջոցով:

Ծրագիրը, սկսած առաջին տարվանից, նկատի ունի աստիճանաբար և վորոշ հետեւողականությամբ յերեխաների մեջ զարգացնել յերաշխտական դիտելիքներ և ունակություններ: Ծրագրի նյութն այդ ձևով ու հետեւողականությամբ է դասավորված:

Առաջին աստիճանի աշխատանքների հիմքում դրվում է յերաշխտական այնպիսի նյութ, վորը պետք է մտցնել ու ամրապնդել յերեխաների կենցաղում և դաստիարակել նրանց յերաշխտական ճաշակը: Յերկրորդ աստիճանում մտցնվում են պատմական տարրեր, սակայն այդ նյութերը դասավորվում են վոր՛չ թե ժամակագրական կարգով, այլ նկատի յե առնվում նրանց աստիճանական բարդությունը և կարեւորությունը:

Աշխատանքն սկսվում է յերեխայի համար ամենից մատչելի նյութերից: Պատմականին զուգընթաց տրվում են նաև ժամանակակից նյութեր:

Հինգերորդ խմբում ծանոթություն ե տրվում առանձին յերաժշտագետների մասին: Հավաքվում են նյութեր՝ հետազայում ավելի խորացրած մշակելու նպատակով: Հասկացողություն ե տրվում հեղինակների ստեղծագործությունների մասին, պարզելով նրանց բնույթն ու բովանդակությունը: Այս խմբում անցնում են Բեթհովենի, Շուբերտի և Գրիգի ստեղծագործությունները, նմանապես հայ ժողովրդական յերգերը, հարեան ազգությունների յերաժշտություն, ժամանակակից մասսայական յերգեր և նրանց աղունքները կազմող հին հեղափոխական յերգեր:

Վեցերորդ խմբում տրվում են մինչ Ֆրանս. հեղափոխության չրջանի (Գլյուկ, Ռամո, Մոցարտ, Հայդն) և ռոմանտիկ յերաժշտության ներկայացուցիչներ՝ Շումանի և Շոպենի ստեղծագործությունները, ՆՍՀՄ-ի ազգությունների յերգերը և ապա հայ յերաժշտության զարգացման սկզբնական չրջանի յերաժշտագետների ստեղծագործությունները:

Յոթերորդ խմբի թեմատիկան ընդգրկում ե Ֆրանսիական Մեծ հեղափոխության (Բեթհովեն) և բուրժուական տիրապետության չրջանները, նյութ ունենալով 19-րդ դարի յերաժշտագետներ Գլինկայի, Չայկովսկու, Ռիմսկի-Կորսակովի և Մուսորգսկու ստեղծագործությունները: Այս տարվա մշակման նյութ ե ծառայում նաև հայ յերաժշտության զարգացման հետագա չրջանը, յերբ յերեխաները ծանոթանում են մեր սիմֆոնիկ, ինստրումենտալ և վոկալ յերաժշտության ներկայացուցիչների հետ:

Յերաժշտության գրագիտությունից յերեխաները պետք ե կարողանան նոտաներով կարդալ պարզ յերգերի որինակներ և գրության պրիմիտիվ ձևեր: Նրանք ծանոթանում են նաև անցյալի ու ներկայի աչքի ընկնող յերաժշտագետների, ինչպես և համաշխարհային յերաժշտական ստեղծագործությունների հետ:

Յերաժշտության ծրագրի մեջ մտնում են՝ խմբական յերգեցողություն, յերաժշտական գրագիտություն, յերաժշտության ունկնդրություն, յերաժշտական գի-

տելիքներ և ծանոթություն յերաժշտագետների մասին (գրույցներ, ընթերցումներ և այլն):

Յերաժշտական գրագիտության աշխատանքները պետք ե չադկապել խմբական աշխատանքների ժամանակ մշակվող կամ առաջներում անցած յերգերի հետ: Կարելի ե ոգտագործել նաև ունկնդրության ժամերին անցած յերգերը:

Յերաժշտագետների ստեղծագործությունների բընույթի հետ կարելի յե ծանոթանալ ունկնդրության, խմբական յերգեցողության, գրույցների և ընթերցումների միջոցով:

Ունկնդրության համար ծրագրում նշված նյութերի մի մասը կարելի յե փոխարինել մի այլ համապատասխան նյութով, վորը դասատուն հարմար կգտնի (ծրագրում նշված սոնատը կամ պրելյուդը կարելի յե փոխարինել մի այլ սոնատով կամ պրելյուդով):

Ունկնդրության նյութերից տրված ե մաքսիմումը. սրանցից մի մասը կարելի յե տալ ռադիոյի կամ հաճերգների միջոցով:

Յերկրորդ կոնցենտրում հատուկ ուշադրություն պետք ե դարձնել զեղարվեստական կատարման ունակության վրա: Անցնելիք ռեպերտուարը ծրագրում տրված ե իբրև որինակելի: Կարելի յե անցնել թեմայում նշված մոչ բոլոր նյութերը, բայց անցած նյութերի կատարումը պետք ե լինի զեղարվեստորեն բարձրորակ: Հենց ակզբից յերեխաներին պետք ե սովորեցնել՝ յերգեր զեկավարել, քննադատել կատարման ձևերը, գտնել կատարման լավագույն արտահայտիչ միջոցները, սիստեմատիկաբար ամրացնել և խորացնել յերգի զեղարվեստական կատարման ունակությունները:

Խմբական ունակություններն ավելի լավ ե ձևք բերել կենդանի յերգերի միջոցով: Սրա համար ել, յեթե փոքե զժվարություն հաղթահարելու համար հարկաւոր լինի լրացուցիչ այլ նյութ կամ վարժություն, ապա պետք ե ծրագրում ցույց տրված յերգը փոխարինել մեկ ուրիշով:

Կանոնների կատարումն անհրաժեշտ է իրրե ուղտա-
կար վարժություն:

Չափազանց անհրաժեշտ է, վոր յերեխաները ձեռք
բերեն մասնաշաղկապ յերգերն ինքնուրույն սովորելու
կարողություն. սրա համար նրանց տրվում է ավելի
պարզ յերգեր, քան նշանակված է ծրագրի մեջ:

Վորովհետև տղաներն այդ տարիքում ապրում են
իրենց ձայնի բեկման շրջանը, ուստի հարկավոր է ստեղ-
ծել այնպիսի պայմաններ, վոր նրանք ևս կարողանան
մասնակցել յերաժշտական բոլոր տեսակի աշխատանք-
ներին:

Մանկավարժական լավագույն մոտեցման դեպքում,
յեթե դասատուն հոգատար վերաբերմունք ունենա դեպի
տղաների ձայնը, յերգը կարելի յետալ այն սահմաննե-
րում, վոր համապատասխանի նրանց ձայնածավալին
(դիապազոնին). սրա համար հարկավոր է տրանսպորտի
միջոցով իջեցնել կամ բարձրացնել յերգերը և նույնիսկ
հատուկ պարտիաներ գրել նրանց ձայնի համար: Այս
կերպ վարվելով հնարավոր կլինի տղաներին մինչև վեր-
ջին ել (2-րդ կոնցենտրի բոլոր 3 տարիների ընթացքում)
մասնակցել տալ խմբական աշխատանքներին:

Թեմաների մշակումը պլանավորելիս, պետք է աշ-
խատել ամբողջական դադափար տալ տվյալ թեմայի
բովանդակության մասին: Յերաժշտության ուսումնա-
սիրության աշխատանքները չպետք է փոխարինել նրա
շուրջը լուկ դատողություններ տալով: Դրա համար ել
յուրաքանչյուր թեմային պետք է հատկացնել վոչ ավե-
լի, քան 2—3 կազմակերպչական զրույց:

Յերաժշտական գիտելիքներն ավելի խորը յուրաց-
նելու համար պետք է մշտական կապ պահպանել հասա-
րակագիտության և գրականության դասատուների հետ,
իսկ յերաժշտության պատմության խնդիրն ուսումնա-
սիրելու համար անհրաժեշտ է մոտ ծանոթանալ նույն
դարաշրջանի գրականությանը և պատմությանը:

Սրա համար ել զրույցներ կազմակերպելիս պետք է
նկատի առնել այդ բնագավառում աշակերտների ձեռք
բերած գիտելիքների պաշարը և դրան համապատասխան

բովանդակություն տալ յերաժշտական առաջադրու-
թյուններին:

Յերաժշտական աշխատանքների մեջ մեծ տեղ է
դրավելու ռադիոն: Այն դեպքում, յերբ ուսուցիչը չունի
կատարողական անհրաժեշտ տվյալներ և յերաժշտու-
թյան ունկնդրությունը կազմակերպելու համար դժվար
է դնել մշտական կարող աշխատակիցներ, հարկավոր
է ունկնդրության ծրագրի ղեկավար մասի մշակման համար
ողտազործել ռադիոյի միջոցով տրվող համերգներն ու
ոպերաները: Այնտեղ, վորտեղ հնարավոր է, աշակերտ-
ներին պետք է տանել համերգներ և ոպերաներ, վորոնք
իրենց հերթին նմանապես լրացնում են դասարանում
մշակած թեման:

Նկատի առնելով, վոր մինչև այժմ յերաժշտական
աշխատանքների հաշվառման վրա պատշաճ ուշադրու-
թյուն չի դարձվել, այսուհետև անհրաժեշտ է անհա-
նադրությամբ հետևել հաշվառման խնդրին: Դասա-
տուն հաշվառումը կատարում է իր մոտ գտնվող առան-
ձին տետրում: Հաշվառման մեջ շեշտվում են դիտելիք-
ների յուրացման բոլոր կարևոր մոմենտները.—այսին-
քը՝ յերեխաների արտահայտած կարծիքները յերաժշ-
տության և յերաժշտագետների մասին, նրանց յերաժշ-
տական զարգացման աստիճանը և դեպի յերաժշտական
խնդիրները ցուցաբերած հետաքրքրությունը: Հաշվառ-
ման մյուս ձևը, վոր միտումնալի և աշխատանքի վո-
րակի բարձրացման խթան է հանդիսանում,—դա յե-
րաժշտության աշխատանքների հառարակական ցուցա-
դրումն է և նրանց քննարկումը՝ յերեխաների մասնակ-
ցությամբ:

Այստեղ պետք է քննության տոնվի վոչ միայն դրու-
յացական աշխատանքների արդյունքը (կատարման վո-
րակը), այլ և աշխատանքի մեթոդը, նրա կազմակերպ-
չական ձևերը, յերեխաների ակտիվությունը, դիսցիպ-
լինան և այլն (յերեխաները հաշիվ են տալիս, թե ինչի
վրա և ինչպես են աշխատել տվյալ շրջանում, ինչ ճանա-
պարհով են ձեռք բերել այս կամ այն ցուցանիշները):

Աշակերտների աշխատանքների անհատական հաշ-

վառումը կատարվում է ստորիձանարար, ամբողջ տար-
վա ընթացքում, նույնիսկ մի քանի տարիների ընթաց-
քում, յերբ ուսուցիչը հետևում է աշակերտների յերա-
ժշտական կարողութիւններին և ունակութիւններին զար-
գացման պրոցեսին:

Յուրաքանչյուր քառորդի վերջում տեղեկութիւն-
ներ են տրվում խմբի աշխատանքների վորակի և ըստ
ծրագրի յուրացրած նյութի քանակի մասին:

Յերաժշտական գիտելիքների և նոտային գրագի-
տութիւն յուրացումը կարելի յէ ստուգել վոչ միայն յե-
րեսխանների տված պատասխանների միջոցով, այլ և
նրանց գրավոր աշխատանքներով, վորտեղ նրանք պա-
տասխանում են մի քանի ստուգիչ հացերին:

Տարվա վերջը պետք է կազմել յուրաքանչյուր աշա-
կերտի համառոտ բնութագիրը:

Խմբակների աշխատանքները.

Յերաժշտական աշխատանքների ընթացքում ան-
շուշտ խմբերի մեջ աչքի յէ ընկնում առավել շնորհալի,
յերաժշտական աշխատանքներով ավելի հետաքրքրվող
յերեսխանների մի վորոշ ակտիվ, վորը ցանկութիւն ունի
ավելի խորանալու և ընդլայնելու իր յերաժշտական աշ-
խատանքները: Յուրաքանչյուր դպրոցում ցանկալի յէ
այս յերգեցիկ խմբակ և մասսայական գործիքներից
կազմված նվագախումբ:

Խմբակները, բացի իրենց անմիջական աշխատանք-
ներից, վորոնք նպաստում են աշակերտների յերաժշտա-
կան և կատարողական վորակի բարձրացմանը, ահագին
դեր են կատարում նաև դպրոցական կյանքում իրենց
կազմակերպած յերաժշտական յելույթներով, ունենդրու-
թիւն ժամերով և այլն:

Մեծ է խմբակների դերը նաև քաղաքական կամպա-
նիաների և հեղափոխական տոների սպասարկման գոր-
ծում (բեմագրութիւններ, մոնտաժներ, յերաժշտական
և որկեստրային յելույթներ և այլն):

Խմբակները պետք է ունենան ճիշտ ձեակերպված
վորոշակի նպատակներ և աշխատանքի ծրագիր: Խմբակի

անդամներն իրար հետ կապվում են փոխադարձ պար-
տութիւնութիւններով և ամուր կարգապահութիւնով:
Խմբակային աշխատանքները, խորացնելով վորքի շա-
տե հետաքրքրվող աշակերտների յերաժշտական գիտե-
լիքներն ու ունակութիւնները, առավել հետաքրքրվող-
ների համար ճանապարհ են բացում դեպի մասնագիտա-
կան յերաժշտական դպրոցները, ուր նրանք հետագայում
ստանալու յեն յերաժշտական մասնագիտական կրթու-
թիւն:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴԻ ԽՈՒՄԲ

ԹԵՄԱՏԻԿԱ

1. Հին հեղափոխական յերգեր.
2. Պիոներական, կոմյերիտական և մասսայական
յերգեր.
3. Արեմտյան Յեվրոպայի յերաժշտագետների
ժամանակվա պայքարի յերգեր.
4. Հարևան ազգութիւնների յերգեր.
5. Հայ ժողովրդական յերգեր.
6. Անցյալի յերաժշտագետները—Բեթհովեն, Շու-
բերտ և Գրիգ.

ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹԸ

Յերեսխաններին ավելի մոտ, հուզականորեն ավելի
գրավիչ նյութերի միջոցով խորացնել և սխտեմատիզա-
ցիայի յենթարկել առաջին աստիճանում նրանց ձեռք
բերած գիտելիքներն ու ունակութիւնները:

Ծանոթացնել ժամանակակից հեղափոխական յեր-
գերի տեղունքը հանդիսացող հին հեղափոխական յերգե-
րի հետ:

Գաղափար տալ, թէ ինչպէս և զարգացել հայ և հա-
րևան ազգութիւնների յերաժշտական կուլտուրան և թէ
ժամանակակից խորհրդային յերաժշտագետներն ինչպէս
են ոգտագործել այդ նյութերը:

Յերեսխաններին ծանոթացնել Բեթհովենի, Շուբերտի

և Գրիգի յերգերի և գործիքային ստեղծագործությունների հետ, պարզելով նրանց բնույթն ու բովանդակությունը: Յույց տալ, թե այդ յերաժշտագետները ժողովրդական յերաժշտությունն ինչպես են ոգտագործել իրենց ստեղծագործությունների մեջ: Հիշյալ յերաժշտագետների ստեղծագործության արժեքը մեզ համար:

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՅԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Տարար բռնության չարչարանքը.
2. Վարչավյանկա.
3. Դու գոհ գնացիր.
4. Անվախ ընկեր.
5. Շախտյոր—Բելա Բեյնիցի.
6. Գերմանական բանվորների յերգը—Չեմբերջի.
7. Բարեկադ յելեք—(«Պիոներ. յերգեր» Ռ. Մելիքյան).
8. Գողոնա դա գողոնա (վրաց. ժող. մչակ. Պալիաշվիլի).
9. Մուշտորա («Աշխատանք») յերաժշտ. Մչլելիդե.
10. Շողեր ջան—Հայ ժող. յերգեր. մչակում Կոմիտասի.
1. Խումար պառկե—Հայ ժող. յերգեր. մչակում Կոմիտասի.
12. Զաղացպանը—Շուբերտի.
13. Զան, Աղբբեջան—Տեր-Ղևոնդյան.
14. Կոլեկտիվ (թուրքերեն—Շերֆեդինովի, Հոկտեմբերի. ժողովածու).

ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Բեթհովեն—Մարչ—Աթենքի ավերակների վրա.
2. » » — Մահվան քայլերդ 12-րդ սոնատից.
3. » » — Սկերցոլա—մաժոր սոնատից:
4. Շուբերտ—Աշխուժություն.
5. » » — Վենզրական դիվերտիսմենտ.
6. » » — Ֆորել.

7. Գրիգ—Պեր-Գյունտ-սյուիտ.
8. » » — Գարուն.
9. » » — Նորվեգիական պարեր.

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՅԵՎ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նոտաներով յերգել. յերաժշտության զբաղիստության խորացում—լիզա, կրկնության, նշաններ, վոլտաներ, Փերմատո, կետը քառորդի մոտ, չափ. տառնևվեցերորդական տեղության նշան, համապատասխան պաուզայով:

Յերգի ձևեր—Փրազա, յերաժշտական նախադասություն, յերկմասանի յերգի ձևով: Տեղեկություններ ցուցադրված յերգերի հեղինակների մասին:

Տարրական վերլուծման յենթարկել յերաժշտական ստեղծագործություններն ըստ բովանդակության և յերաժշտական արտահայտության միջոցների:

Լսողությամբ վորոշել թեմաները, նկատել նրանց ձևափոխությունները:

Հասկացողություն յերաժշտության չափի և ութմի նշանակության մասին: Լսողությամբ վորոշել յերաժշտական յերկերի չափը: Կարողանալ յերկմասանի և յեռամասանի չափերով կառավարել յերգեր:

Հասկացողություն մելոդիայի և ներգաշնակության մասին:

ՎԵՅՆԵՐՈՐԴ ԽՈՒՄԲ

ԹԵՄԱՏԻԿԱ

1. Անցյալի յերաժշտագետները— Գլյուկ, Ռամոն, Մոցարտ, Հայդն, Շուման, Շոպեն:
2. ԽՍՀՄ-ի ազգությունների յերգերը.
3. Հայ յերաժշտության զարգացման սկզբնական շրջանը (Կարա—Մուրզա, Յեկմալյան, Կոմիտաս, Նիկ. Տիգրանյան):

ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹԸ

Յերեխաներին ծանոթացնել անցյալի յերաժշտագետներ՝ Ռամոնի, Գլյուկի, Մոցարտի, Հայդնի, Շումանի:

նի և Շոպենի ստեղծագործութիւններին հետ: Պարզել բուրժուական-դեմոկրատական արվեստի տարրերը, համեմատելով այն նախորդ շրջանի յերաժշտական ստեղծագործութիւններին հետ:

ԽՍՀՄ-ի ազգութիւնների բազմաբովանդակ, ութմիկ և մեկուկի առանձնահատկութիւններով հարուստ յերաժշտության միջոցով ընդլայնել յերեսանների յերաժշտական մտահորիզոնը: Այս թեման ոգտագործել ինտերնացիոնալ դաստիարակութիւնը խորացնելու նպատակով:

Յերեսաններին գաղափար տալ հայ յերաժշտության զարգացման սկզբնական շրջանի և նրա ներկայացուցիչների մասին:

Կարա-Մուրզան վորպես բազմաձայն յերաժշտության տարածող:

Յեկմալյանը վորպես հոգեւոր յերաժշտության ներկայացուցիչ:

Կոմիտասը վորպես հայ ժողովրդական յերգի գեղարվեստական մշակողը: Նիկողայոս Տիգրանյան վորպես արևելյան Փարսական յերաժշտության մշակող:

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՅԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Մոցարտ — Որոր (Սպ. Մելիքյան մանկական ժողովածու):
2. Ծիծեռնակ (Արշ. Տ-Հովսեփյանի մանկ. ժող.):
3. Ուկրայնական ժող. յերգ:
4. Վելիկոռուս. ժող. յերգ:
5. «Մենք յերգ ենք յերգում» (մորդավական յերգ. Հոկտ. 15-ամյա հոր. ժողովածու):
6. Կարա-Մուրզա — «Ծառիս տակը մանուշակ».
7. 8 » — Զինչ ու զինչ ժողովրդ. յերգ.
8. » » — Վարդ կոչիկս » »
9. » » — Թալիշա ճամբեն դուզա » »
10. Կոմիտաս — Քաղհան.
11. » » — Ալադյազ.
12. » » — Գարունա, ձուն ա արել.
13. » » — Անձրեն եկավ:

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Գլյուկ — Մելոդիա.
2. Ռամո — Տամբուրին.
3. » — Ռիզոդոն.
4. Մոցարտ — Նախերգանք «Ֆիգարոյի հարսանիքը» ոպերայից.
5. Մոցարտ — Մենյուետ Փա մաժոր.
6. Հայդն — սոնատ մի մինոր.
7. Շուման — յերգեր (ընտրությամբ).
8. Շուման — «Կառնավալ»-ից կտորներ.
9. Շոպեն — Նոկտյուրն — դո մինոր.
10. Շոպեն — Պոլոնեզ (ընտրությամբ).
11. Շոպեն — Մազուրկա և վալս (ընտրությամբ).
12. Կոմիտաս — Պարեր (դաշնամուրի համար).
13. Նիկ. Տիգրանյան — Հայկական պարեր, արևելյան ու Փարսական պոեմներ (ընտրել — Հեյդարի):

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՅԵՎ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Տոն և կեստոն, ալիտրացիայի նշաններ, դիեզ, բեմոլ, բեկար, մաժոր գամմա, նրա կազմութիւնը բարդ չափ, ինտերվալները և նրանց անունները:

Կարողանալ վերլուծել ավելի բարդ յերաժշտական յերկեր, քան հինգերորդ խմբակում: Ղեկավարել ավելի բարդ չափերով (1/8 չափ): Ծանոթութիւն տրիոլների և սինկոպի մասին:

Գրի առնել ավելի բարդ յերգերի ութմը: Նոտաներով դրի առնել ծանոթ յերգերից պարզ, հասարակ հատվածներ՝ առանց արտիրացիայի նշանների: Անպատրաստից յերգել պարզ հատվածներ: Ծանոթութիւն կլավիատուրայի մասին: Ծանոթութիւն յերաժշտագետների մասին՝ կապելով դարաշրջանի հետ:

ՅՈԹԵՐՈՐԴ ԽՈՒՄԲ

ԹԵՄԱՏԻԿԱ

1. Ֆրանսիական Մեծ հեղափոխության դարաշրջանի հեղափոխական յերգերը — Բեթհովեն:

2. Ռուսաստանի 19-րդ դարի յերաժշտությունը—
Գլինկա, Չայկովսկի, Ռիմսկի-Կորսակով, Մուսորգսկի:

3. Հայ յերաժշտության զարգացման հետադա շրջանը—Ա. Սպենդիարյան, Ա. Տեր-Ղևոնդյան, Ռ. Մելիքյան, Սպ. Մելիքյան, Ս. Բարխուդարյան, Կ. Զաքարյան, Հ. Ստեփանյան, Ա. Մանուկյան, Միք. Միրզոյան և Ա. Մայիլյան:

ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹ

Յերեսխաններին ծանոթացնել Ֆրանսիական հեղափոխության շրջանի մասնաշաղկապան յերգերի հետ, պարզել նրանց յերաժշտական բովանդականության առանձնահատկությունները:

Համեմատել հին կարգերի (նախահեղափոխական շրջան) յերգերը ՆՍՀՄ-ի ու արեւմուտքի հեղափոխական յերգերի հետ, նշելով ունենալով հինգերորդ խմբում մըշակած յերգերը: Բեթհովենի յերաժշտության մեջ մատնանշել Ֆրանսիական հեղափոխության արտահայտությունը:

Գլինկայի, Ռիմսկի-Կորսակովի, Չայկովսկու և Մուսորգսկու ստեղծագործությունների միջոցով դադափար տալ 19-րդ դարի յերկրորդ կիսի ուսույն-յերաժշտության պատմական զարգացման մասին:

Յերեսխաններին դադափար տալ հայ յերաժշտության զարգացման հետադա շրջանի և նրա ներկայացուցիչների մասին:

Սպենդիարյանը փորպես ինտրուդուկտալ (սիմֆոնիկ) յերաժշտության հիմնադիր:

Ռ. Մելիքյանը—Ա. Տեր-Ղևոնդյան, Սար. Բարխուդարյան, փորպես հայկական ինքնուրույն գեղարվեստական յերաժշտության զարգացման առաջին շրջանի ներկայացուցիչներ:

Կ. Զաքարյան, Ստեփանյան, փորպես հայկական ինքնուրույն գեղարվեստական յերաժշտության հետադա շրջանի ներկայացուցիչներ:

Սպ. Մելիքյան, Միք. Միրզոյան, Ազատ Մանուկյան, Ա. Մայիլյան իրրե դպրոցական յերաժշտության դրականության ներկայացուցիչներ:

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՅԵՐԳԵՑՈՂ. ՀԱՄԱՐ

1. Միշտ առաջ (Ֆրանս. հեղափ. յերգ).
2. Ֆրանսիական հեղափոխության հիմն—մշակում Շեխտերի:
3. Փարիզի հեղափոխության հիմն—մշակում Սոկոլնիկովի.
4. Չայկովսկի—«Պիկովայա դամա» ոպերայից:
5. Ռիմսկի-Կորսակով—«Մեդուզիկա, ոպերայից «Լեյտեյի յերգը».
6. Մուսորգսկի —«Իմանչինա» ոպերայից.
7. Սպենդիարյան—Ալմաստ ոպերայից կանանց և տղամարդկանց խմբերգներ:
8. Ռոմ. Մելիքյան—«Կաքավիկ»:
9. Ա. Տեր-Ղևոնդյան—«Արտերը ծլել են».
» » — «Կաքավիկ».
10. Կարո Զաքարյան— «Հարվածային».
11. Հ. Ստեփանյան — «Շեկ տղա»:
12. Սպ. Մելիքյան—«Թիկոնդա».
13. Միք. Միրզոյան—«Մեր արտերում»
» » — «Ծլել ե արտ»:
14. Ազ. Մանուկյան—«Շողեր ջան».
15. Դան. Ղազարյան—«Շախտյորական».

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Բեթհովեն—Եզմոնտ, Կորիսլան
2. Գլինկա— Արտուտիկ.
» » —Վալս Փանտազիա:
3. Ռիմ. Կորսակով— Շեխերազադայից հատվածներ:
4. Չայկովսկի—Կլարաեայից անդանտե կանտաբիլ և
5. Մուսորգսկի— Սիմֆոնիկ պատկեր.
6. Ա. Սպենդիարյան—Ալմաստ ոպերա.
» » — Յերեսանի ետյուդներ.
» » — Ղրիմի եսքիզներ.
7. Ա. Տեր-Ղևոնդյան— «Աղթամար»—սիմֆոնիկ պոեմա.

19 $\frac{2}{210}$

- Ա. Տեր-Ղևոնդյան— «Սեղա» ուղարկելու համար
8. Ա. Բարխուդարյան— Արևելյան պարեր.
» » — Հեքիաթ.
» » — Աշնանային.
» » — Ակվարել.
9. Կարո Զաքարյան— Կվարտետ.
» » — Կառուցում—սիմֆոնիկ կվարտետ
10. Միք. Միրզոյան— «Ծիան ու սաղը» սպերա
» » — «Կեցցե առողջությունը».
11. Ազ. Մանուկյան— «Զարի վերջը» սպերա.
12. Դան. Ղազարյան— «Հաղթված բազե» սպ.

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՅԵՎ ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գաղափար բառի բանալիի մասին. ոկտավները մասին: Միևուր զամմայի կազմությունը. կվինտային չորջան. ծանոթություն տրանսպոզիցիայի մասին. ծանոթություն ասիական և յեվրոպական որկեսորների մասին. անոամբլ (կվարտետ, տրիոկվինտետ և այլն):

Հասկացողություն յերաժշտական ստեղծագործությունների խոշոր ֆորմաների մասին—սպերա, սիմֆոնիա, ուվերտյուր, սոնատ և այլն):

Կարողանալ տարբերել իրար հակադրվող յերկու թեմաները և նրանց մշակման ձևերը:

Ըմբռնել յերգերը և տալ նրանց տրամադրության համապատասխան գեղարվեստական կատարում:

Կատարման արտահայտության ձևեր՝ արագ, դանդաղ, ուժեղ, մեղմ և այլն:

Խորացնել նոտաներով թերթից (с листам) կարգալուծնալությունը:

Ծանոթություն դանդաղ յերաժշտական դործիքների կազմության և բնակչության մասին:

Տեղեկություններ տալ կատարվող յերգերի հեղինակների մասին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0957399

ԳԻՆԸ 30 Կ.